

นายกิตติโชติ บัวใจบุญ : แนวทางการใช้พื้นที่ธรณีสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร
(GUIDELINES FOR MONASTERY'S TERRITORY USE IN BANGKOK METROPOLIS)
อ. ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.นพพันธ์ ตาปานนท์, 151 หน้า. ISBN 974-333-117-4

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพทั่วไปและความสัมพันธ์ของการใช้ประโยชน์บนพื้นที่ธรณีสงฆ์ของ
วัดในกรุงเทพมหานคร เพื่อหาแนวทางการใช้พื้นที่ธรณีสงฆ์ที่สนับสนุนบทบาทของวัดกับชุมชนที่เหมาะสม

ผลการศึกษาพบว่า ในอดีตนอกจากการทำหน้าที่ของสถาบันทางศาสนาแล้ว วัดยังทำหน้าที่เป็นสถาน
ศึกษา สถานพยาบาล สถานสังคมสงเคราะห์ และอื่นๆ วัดจึงเปรียบเสมือนเป็นศูนย์กลางของชุมชน ปัจจุบันมีหน่วย
งานที่ทำหน้าที่โดยตรงเข้ามาทำหน้าที่แทนวัด ทำให้บทบาทของวัดที่มีต่อชุมชนลดน้อยลง บทบาทที่เหลืออยู่คงเป็นบท
บาททางด้านสังคมสงเคราะห์เป็นหลัก

จากการเติบโตของกรุงเทพมหานครอย่างต่อเนื่อง ทำให้พื้นที่ที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนไม่เพียงพอที่
จะตอบสนองกิจกรรมของเมือง จึงมีการใช้พื้นที่ธรณีสงฆ์เพื่อการดังกล่าว จากการศึกษาพื้นที่ธรณีสงฆ์ในกรณีศึกษาพบ
ว่ามีการใช้ประโยชน์ 2 ประเภท คือ เป็นที่พักอาศัย และพาณิชย์กรรม ซึ่งปัจจัยที่กำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ได้แก่
ที่ตั้ง การเข้าถึง และขนาดของพื้นที่ โดยการใช้พื้นที่ธรณีสงฆ์จะมีความสัมพันธ์ต่อพื้นที่เมือง ชุมชน และบทบาทของ
วัดในเชิงสนับสนุน สภาพปัญหาที่พบจากการใช้พื้นที่ธรณีสงฆ์ ได้แก่ การทำให้เกิดแหล่งเสื่อมโทรม และขาดพื้นที่เปิด
โล่ง จากการใช้พื้นที่ธรณีสงฆ์เพื่อตอบสนองกิจกรรมของเมืองเป็นหลัก ทำให้ละเลยการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ธรณีสงฆ์
เพื่อชุมชนตามบทบาทของวัดไป

ในการเสนอแนะแนวทางการใช้พื้นที่ธรณีสงฆ์ จึงได้เสนอให้มีการใช้พื้นที่ธรณีสงฆ์เพื่อสาธารณประโยชน์
ควบคู่กับการจัดประโยชน์ประเภทอื่น โดยมีมาตรการควบคุม และมาตรการจูงใจเพื่อให้มีการจัดประโยชน์เพื่อสาธารณ
ประโยชน์บนพื้นที่ธรณีสงฆ์ที่เหมาะสม รวมถึงข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้พื้นที่ธรณีสงฆ์

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
สาขาวิชา การวางผังเมือง
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม